

Разумков
центр

БАЗОВІ ПРИЧИНИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ В ОЗП 2021-2022рр.

Сектор электроэнергетики

КРОКИ НКРЕКП ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ СИТУАЦІЇ НА РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

- 1** 26.05.2021 • Заборонено імпорт електричної енергії з країн, які не є сторонами Енергетичного Співтовариства (Російської Федерації та Республіки Білорусь)
- 2** 02.06.2021 • Заборонено Формування від'ємного сальдованого значення за результатами торгів ДД, на РДН та імпорту/експорту. Запроваджено розрахунок максимального обсягу продажу електроенергії на РДН та ВДР у торговій зоні.
- 3** 16.06.2021 • Збільшено максимальний «price-cap» на РДН та ВДР:
вночі — до 1 243,71 грн/МВт*год;
вдень — до 2 655,99 грн/МВт*год.
- 4** 25.06.2021 • Встановлено мінімальний «price-cap» ВДР — 100,5% від ціни РДН.

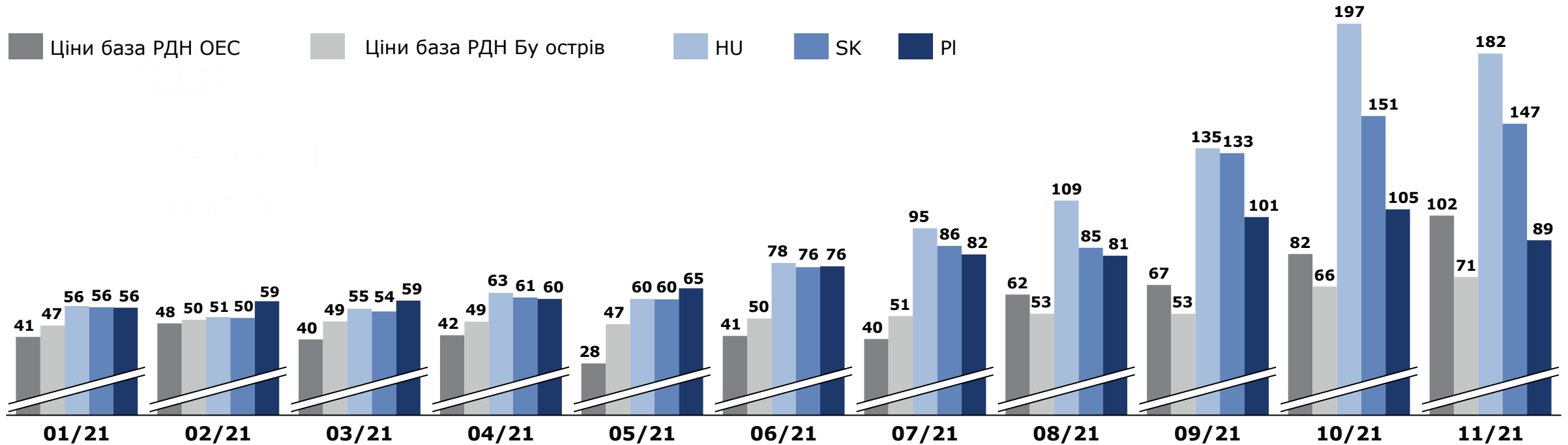
Середньозважена ціна на РДН у червні 2021 року зросла на 39,89% та склала — 1 425 грн/МВт*год.

- Головними проблемами ринку електроенергії України є **зарегульованість: прайскепи, ручне регулювання цін, постійна зміна правил**
- Головний ціновий індикатор ринку електроенергії — це спотовий ринок. В Україні цей ринок зарегульований, обмежений прайскепами і перебуває під тотальним контролем НКРЕКП.

- Ціни РДН, що там формуються, є прямим відображенням рішень регулятора.
- Регуляторна база впливає на ціну більше ніж попит та пропозиція.
- Рішення регулятора можуть кардинально змінювати ситуацію на ринку.

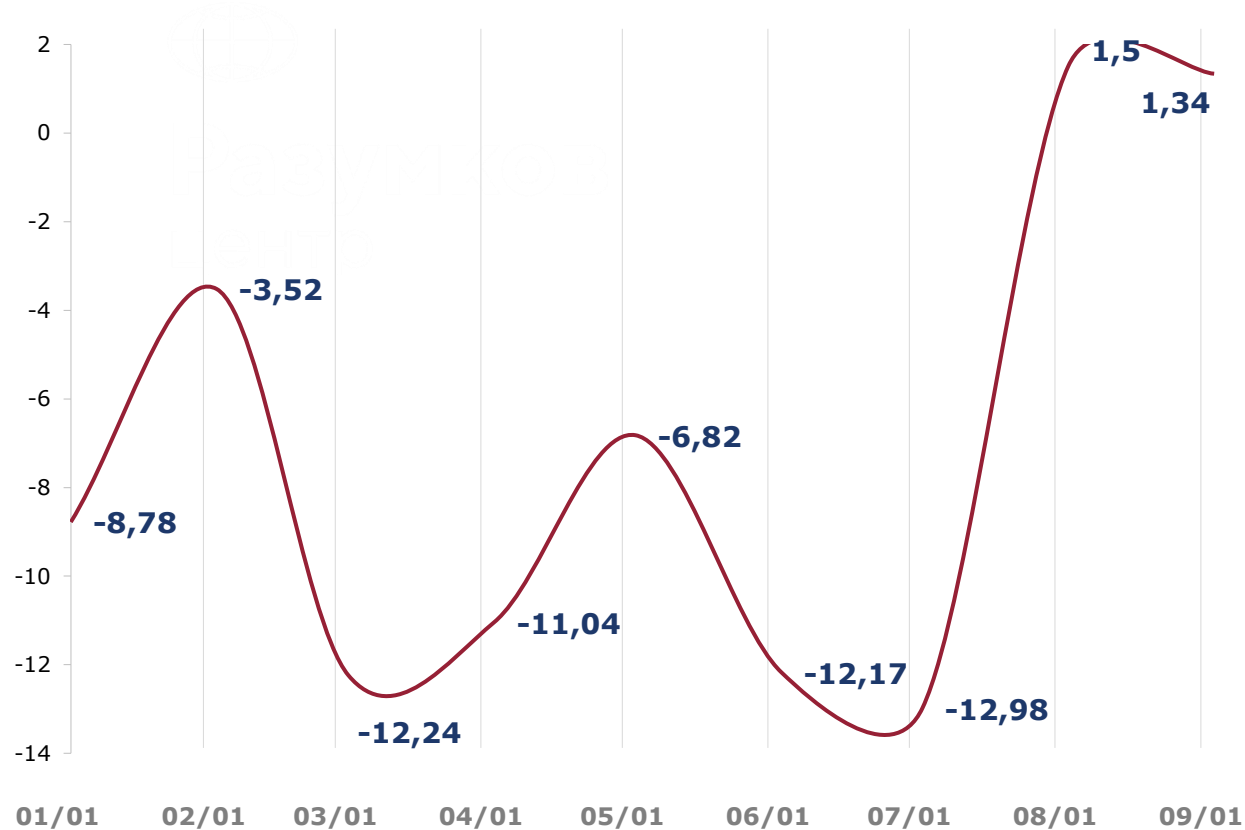
* Зображення – з презентації НКРЕКП

ДИНАМІКА ЦІН НА БІРЖАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ, Євро/МВт*год

В ОЕС України ціни в липні-жовтні **вдвічі** нижче сусідніх європейських країн, а державні компанії укладають довгострокові контракти на поставку електроенергії до кінця року з ціною близько 1900-2000 грн/МВт*год і фіксацією збитків

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ НА ТЕС У 2021 РОЦІ ПО ЗВІТНОСТІ НКРЕКП, %

За 9 місяців
2021 року

8,1

Більшість місяців 2021 році ТЕС працювали у збиток через необґрунтовано низькі ціни.

* Криворізька ТЕС марка А/Т

Генеруюча потужність ТЕС та ТЕЦ, виведена з експлуатації через аварійні ремонти та відсутність палива, МВт

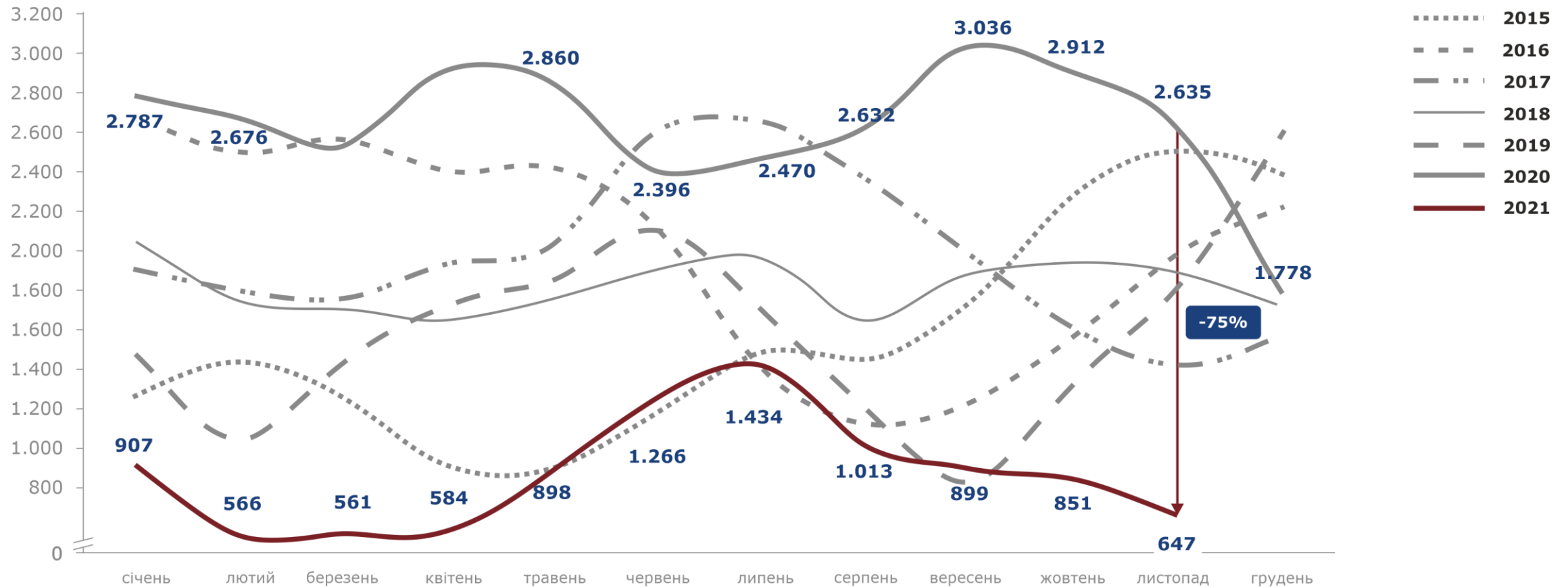

Станом на 1 листопада, з експлуатації виведено 9 192 МВт потужностей основних генеруючих компаній через аварійні ремонти та відсутність палива.

На початок червня таких потужностей було 1 050 МВт, а на кінець липня — 9 578 МВт.

Причина — систематична робота у збиток через необґрунтовано низькі ціни.

ЗАПАСИ ВУГІЛЛЯ НА ТЕС ГК ТА ТЕЦ УКРАЇНИ, ТИС. ТОНН

На 1 листопада 2021 року склади ТЕС та ТЕЦ були на найнижчому рівні на початок ОЗП принаймні за останні 7 років.

Чому ТЕС та ТЕЦ не закупили достатньо вугілля? В 1-2 кварталі 2021 року ТЕС та ТЕЦ працювали у глибокий збиток. Керівники компаній державної та приватної форми власності звертались до Регулятора з пропозиціями щодо приведення правил та прайскепів до європейського формату та описували ризики роботи у збиток. Наприкінці липня Регулятор почав лібералізовувати ціни, але ціни на імпорте вугілля на світовому ринку вже складали більше 130 долл/тонна і не можна було знайти вільний ресурс.

ДИНАМІКА БОРГІВ У НОВОМУ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ, млрд грн з ПДВ

	01.01.2021	01.07.2021	01.10.2021	01.11.2021	14.11.2021
Борг НЕК Укренерго Гарантованому покупцю	32,3	23,8	32,0	32,8	14,3
Борг Гарантованого Покупця, зокрема:	33,6	23,2	30,4	30,562	32,23
перед виробниками з ВДЕ	25,6	18,9	25,8	26,475	28,15
перед Енергоатомом та ГЕС	8,0	4,3	4,6	4,084	4,08
Борг перед Укренерго за небаланси	4,9	8,5	10,2	10,8	10,9
Борг Укренерго перед учасниками балансуючого ринку, зокрема:	10,4	13,0	11,8	10,9	11,36
перед постачальниками послуг з балансування	4,2	7,2	7,4	6,7	7,073
перед сторонами відповідальними за баланс	6,2	5,8	4,5	4,2	4,284

- Борг 14,3 млрд грн Укренерго перед Гарантованим покупцем утворився через те, що в тарифах Укренерго на 2020-2021 роки закладено недостатньо коштів на компенсацію генерації з ВДЕ, а Меморандум з виробниками ВДЕ, що передбачає закладення компенсації 20% товарної продукції з ВДЕ у Держбюджеті, не виконується. Зниження боргу з початку місяця завдяки переведенню Укренерго Гарантованому покупцю коштів від розміщення зелених бондів.
- Борг 7,07 млрд грн: Укренерго перед Постачальниками послуг з балансування (це ТЕС, ТЕЦ, ГЕС, ГАЕС) виник через проблеми з платежами з боку тих, хто створює небаланси (споживачі).
- Борг 4,28 млрд грн перед Сторонами, відповідальними за баланс — борг перед споживачами та виробниками, які створюють позитивний небаланс через проблеми з платежами з боку тих, хто створює небаланси (споживачі).

ЧИСТИЙ ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ НАЙБІЛЬШИХ ЕНЕРГОКОМПАНІЙ В УКРАЇНІ, тис грн

Компанія	3м 2020	6м 2020	9м 2020	12м 2020	3м 2021	6м 21	9м 21
Центренерго	-162 986	-493 126	-163 091	61 152	-794 732	-591 197	-155 508
Донбасенерго	58 030	-23 560	1 393	29 090	-294 994	-226 075	-481 037
Укргідроенерго	651 775	1 346 135	2 960 709	4 136 958	2 277 703	6 225 781	9 136 121
Енергоатом	-1 572 839	-2 650 521	-5 316 089	-4 845 208	1 011 459	1 123 637	2 353 552
НЕК Укренерго	-5 325 857	-18 031 487	-28 548 584	-27 498 471	3 727 111	306 674	
КП Київтеплоенерго	1 408 019	1 030 584	170 211	8 218	-427 224	-1 611 930	-2 922 895

червоним позначено збиток
чорним позначено прибуток

Сектор вуглевидобування

ДИНАМІКА ВИДОБУТКУ ВУГІЛЛЯ В УКРАЇНІ, МЛН ТОНН

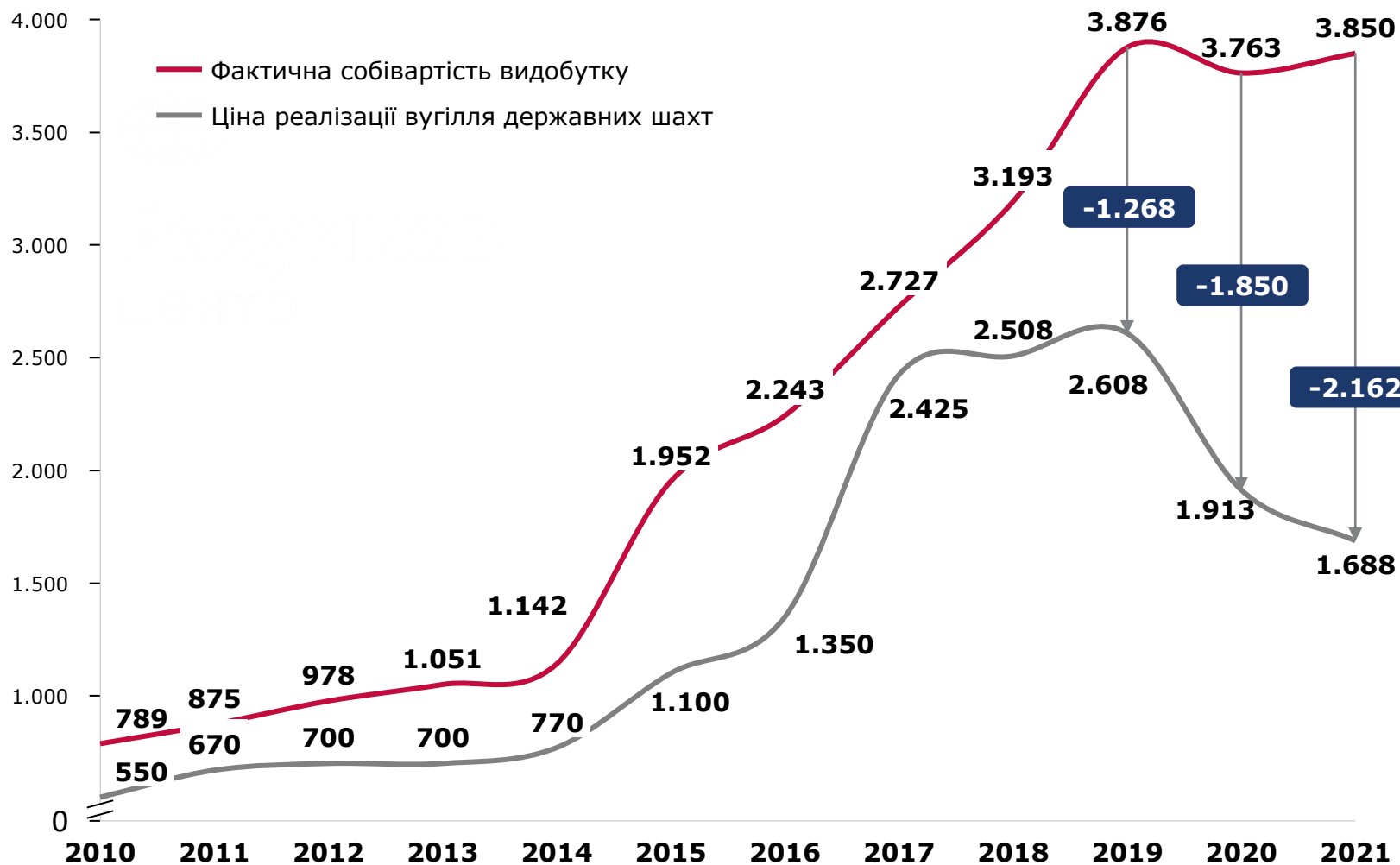

Зростання видобутку вугілля у 2021 році державними шахтами та зниження видобутку ДТЕК в основному викликане поверненням об'єднання Добропіллявугілля з оренди ДТЕК у держвласність 25 січня 2021 року.

До складу об'єднання входять шахти Алмазна, Білицька, Добропільська, Новодонецька та Піонер, які видобули 2,3 млн тонн вугілля.

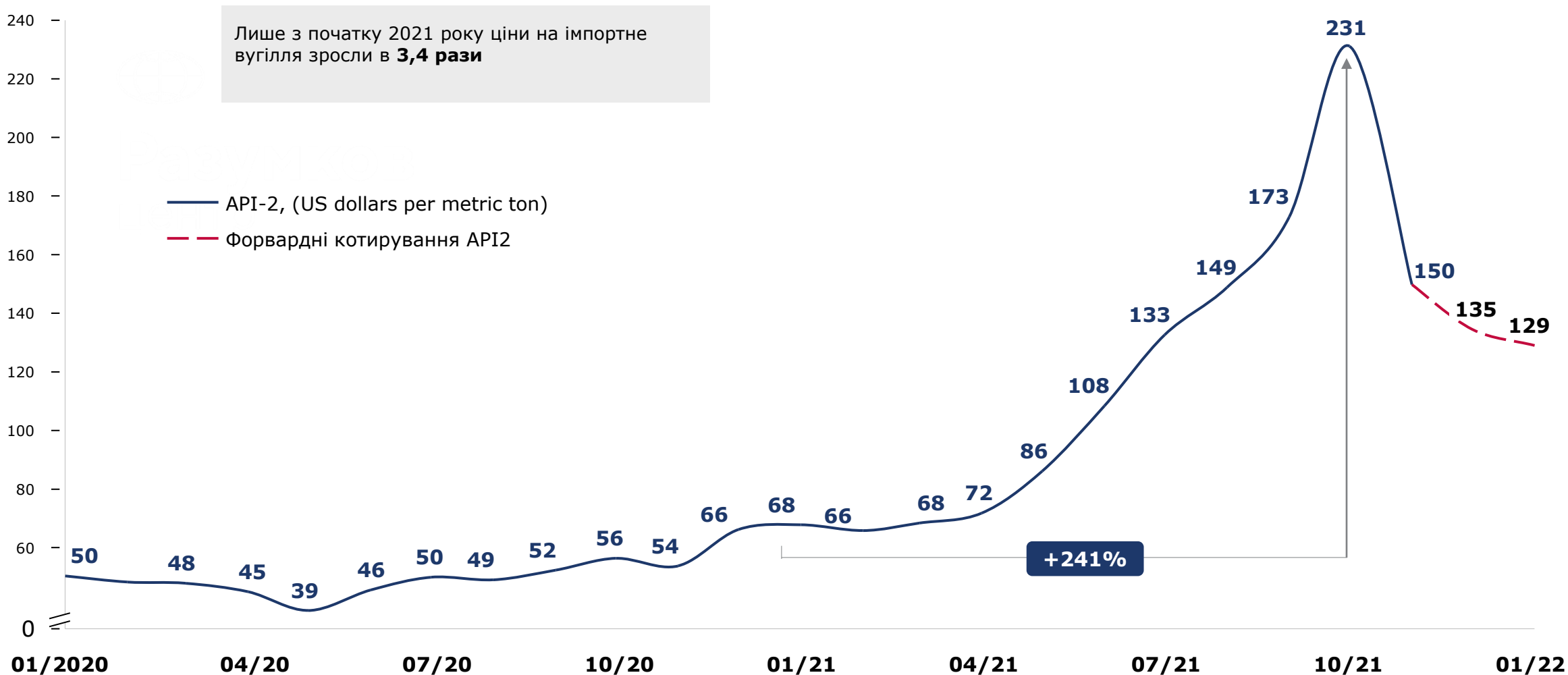
ТОВ Краснолиманська не надавала інформацію про видобуток з вересня 2018 р. до жовтня 2020 р.

ДИНАМІКА ЦІН НА ВУГІЛЛЯ В УКРАЇНІ, грн/тонна

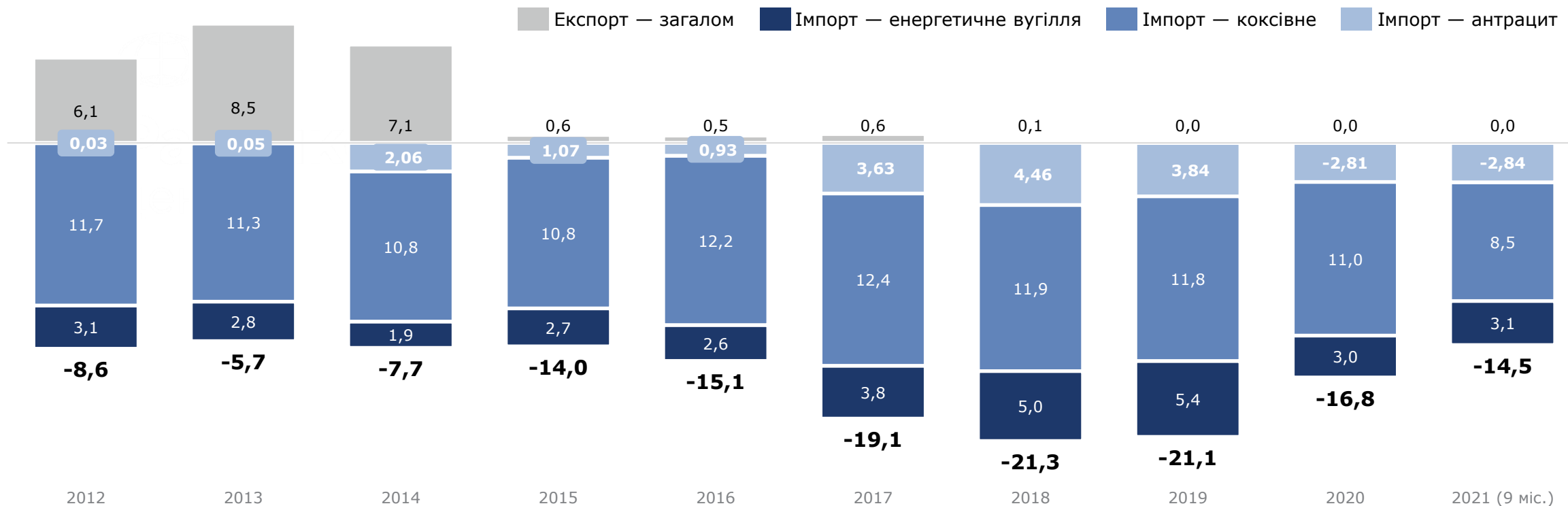

Собівартість видобутку на держшахтах кратно вища за ціну реалізації, що збільшуватиме потребу в державних субсидіях галузі.

ДИНАМІКА МІСЯЧНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІН НА ВУГІЛЛЯ В ПОРТУ АРА

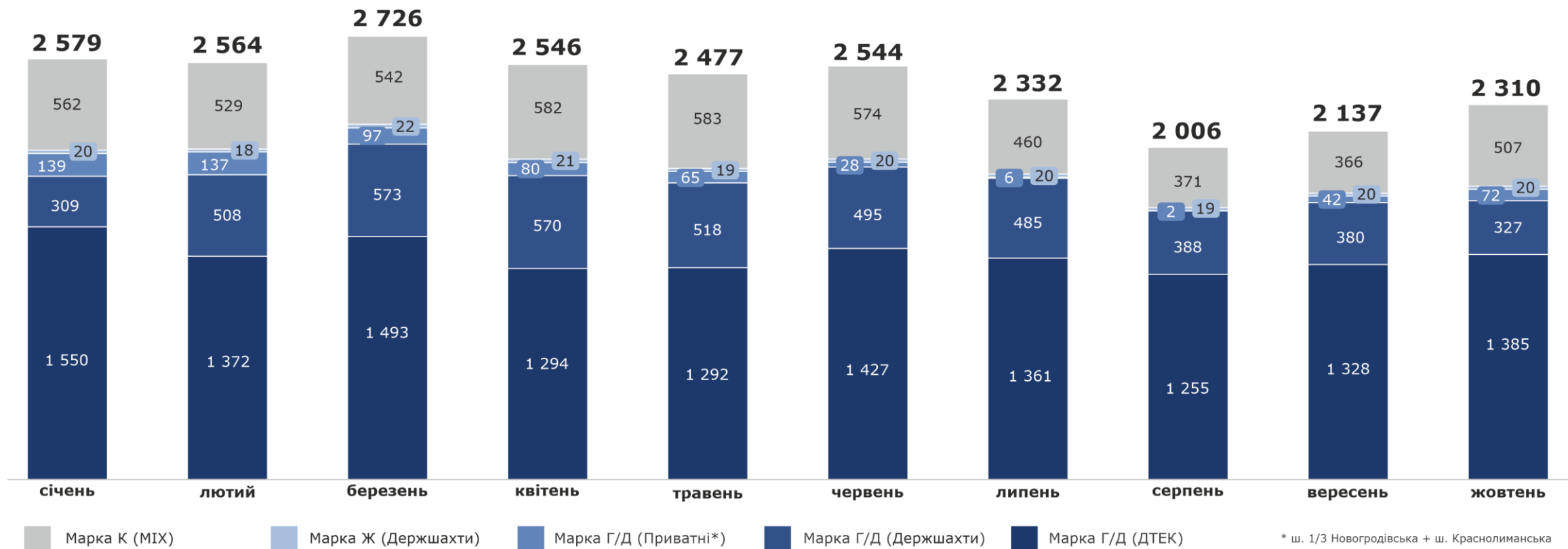
ОБСЯГИ ЕКСПОРТУ-ІМПОРТУ ВУГІЛЛЯ, МЛН Т

Енергетичне вугілля для своїх потреб імпортують ГК ТЕС ДТЕК, Центренерго, Донбасенерго, ТЕЦ, цементні заводи, інші споживачі

Джерело — Державна служба статистики, IHS , Металкур'єр

ДИНАМІКА ВИДОБУТКУ РЯДОВОГО ВУГІЛЛЯ УКРАЇНИ У 2021, ТИС ТОНН

КОМЕНТАРІ ТА ВИСНОВКИ

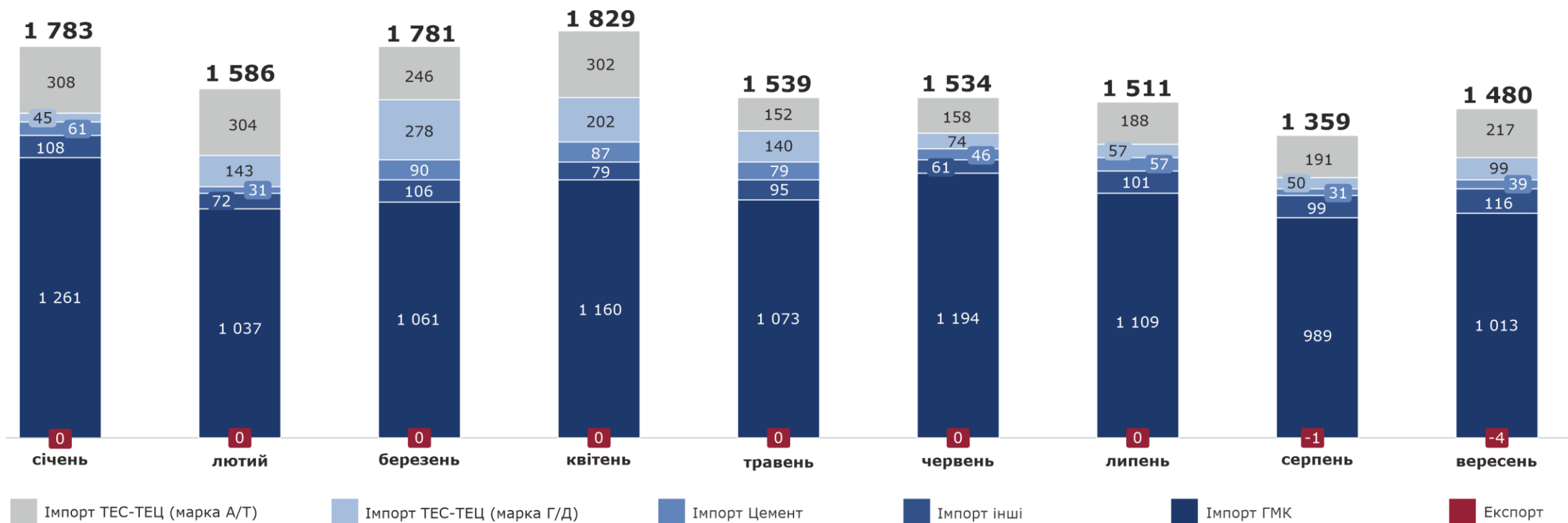
У **січні-жовтні 2021** року видобуток рядового вугілля в Україні **24,2** млн тонн, в т.ч.:

- **ДТЕК** – 13,7 млн тонн або 57%
- **Метінвест** – 5,1 млн тонн або 21%
- Держшахти – 4,8 млн тонн або 20%
- Інші приватні – 0,7 млн тонн або 3%

У **жовтні 2021** року видобуток вугілля в Україні **зріс на 8%**, до 2,3 млн тонн (+0,2 млн тонн).

- У тому числі, ріст видобутку за напрямками:
- коксівне вугілля марок К и Ж на +0,1 млн тонн
 - марка Г ДТЕК на +0,1 млн тонн
 - марки Г держшахт та приватних

ДИНАМІКА ІМПОРТУ / ЕКСПОРТУ ВУГІЛЛЯ УКРАЇНИ В 2021, ТИС ТОНН

ІМПОРТ ВУГІЛЛЯ В УКРАЇНУ

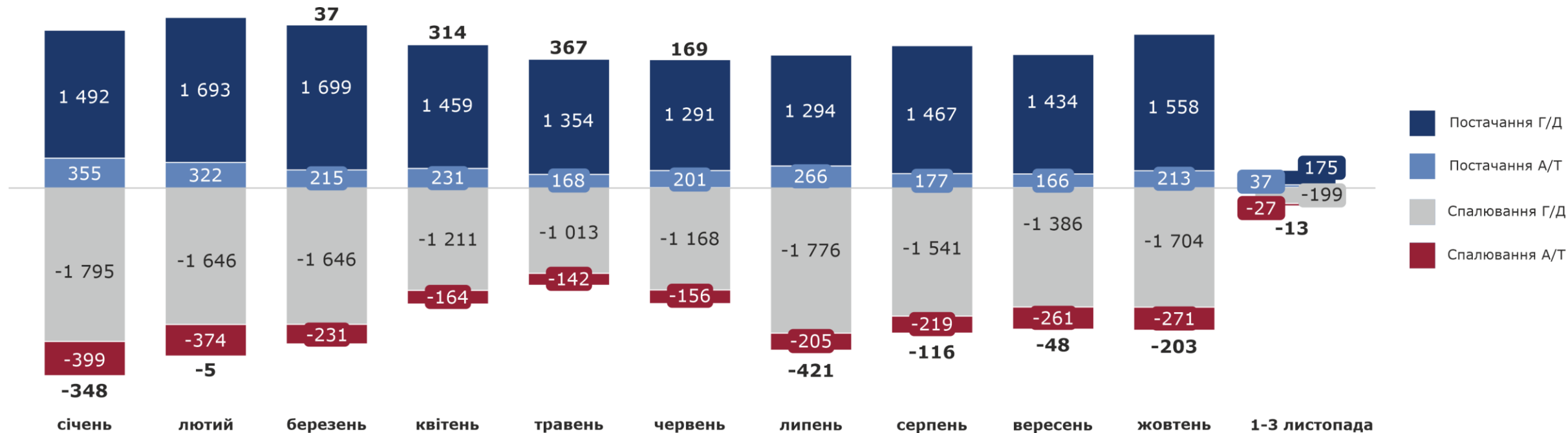
За попередніми даними, у січні-вересні 2021 року Україна збільшила імпорт кам'яного вугілля і антрацитів на 14% або на 1,8 млн тонн у порівнянні з аналогічним періодом 2020 року, до 14,5 млн тонн.

У вересні 2021 року імпорт вугілля в Україну склав 1,5 млн тонн. У тому числі, поставки вугілля марки Г у вересні по сегментам споживачів склали:

- **ТЕС и ТЕЦ** – 99 тис тонн
- **Цементні заводи** (усі марки) – 39 тис тонн
- **ГМК-сектор (для коксування)** – 191 тис тонн
- **Інші промислові споживачі** (сорт, концентрат) – 30 тис тонн.

Експорт вугілля із України в січні-серпні практично не здійснювався; у вересні був експорт марки К.

ДИНАМІКА ПОСТАВОК І СПАЛЮВАННЯ ВУГІЛЛЯ НА ТЕС І ТЕЦ УКРАЇНИ В 2021, ТИС ТОНН

Джерело даних: Міненерго України

За даними Міненерго України, в січні-листопаді 2021 року на ТЕС та ТЕЦ України було сумарно поставлено 17,3 млн тонн вугілля (14,9 млн тонн марки Г/Д та 2,4 млн тонн марки А/Т).

Споживання вугілля у звітний період склало 17,5 млн тонн (15,1 млн тонн марки Г/Д та 2,4 млн тонн марки А/Т).

На ТЕС та ТЕЦ України крім українського ресурсу постачається імпорتنний матеріал з:

- Казахстан (марка Г/Д);
- Польща (марка Г/Д);
- Росія (марка А/Т, на марку Г/Д в енергетику діє імпортне мито 65%);
- США (марка Г/Д).

З 1 листопада 2021 року Росія заблокувала постачання в Україну для ТЕС та ТЕЦ власного вугілля марки А/Т, а також транзит казахського вугілля.